

Grund- og Nærhedsnotat til Folketingets Europaudvalg – meddelelse fra Kommissionen om regionalpolitikens bidrag til bæredygtig vækst i Europa 2020.

Resumé

Kommissionen offentliggjorde den 26. januar 2011 sin meddelelse om regionalpolitikens bidrag til bæredygtig vækst i Europa 2020. Meddelelsen indeholder ingen forpligtelser for medlemsstaterne, men fremkommer med forslag til, hvordan medlemsstater kan skærpe deres fokus imod understøttelse af en bæredygtig vækst som beskrevet i Europa 2020 strategien og flagskibsinitiativet "Et ressourceeffektivt Europa". Forslagene er formuleret som et idékatalog, som ikke i sin helhed vil være relevant for alle medlemsstater.

Meddelelsen vedrører programperioden 2007-2013 og dermed strukturfondsprogrammer, som er vedtaget og under implementering i medlemsstaterne. I meddelelsen opgøres, hvor mange midler medlemsstaterne allerede har anvendt til projekter, hvor bæredygtig vækst understøttes, ligesom de midler, som stadig er til rådighed for nye investeringer i indeværende programperiode frem til 2013, opgøres. Endelig indeholder meddelelsen en anbefaling til medlemsstaterne om allerede nu at forberede den kommende programperiode.

1. Baggrund

Kommissionen har den 26. januar 2011 offentliggjort sin meddelelse om regionalpolitikens bidrag til bæredygtig vækst i Europa 2020.

2. Hjemmelsgrundlag

Meddelelsen er på Kommissionens eget initiativ og skal ses som opfølgning på Europa 2020-strategien, der har hjemmel i artikel 5 i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde. Kommissionen vurderer, at idékataloget kan håndteres inden for de eksisterende rammer i strukturfondsforordningerne, der har hjemmel i art. 175 Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde.

3. Nærhedsprincippet

Da meddelelsen vedrører Europa 2020-strategien og dennes sammenhæng med den europæiske samhørighedspolitik, kan den kun behandles på EU-niveau. Meddelelsen er derfor i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

4. Formål og indhold

Hovedbudskabet i meddelelsen er, at regionerne opfordres til at anvende mulighederne for at udvikle en ressourceeffektiv, klimarobust og konkurrencedygtig økonomi med lave kulstofemissioner, og der gives i den forbindelse eksempler på god praksis.

Meddelelsen anbefaler desuden medlemsstaterne at overveje at ændre de nationale programmer, der fastlægger, hvordan strukturfondsmidlerne skal udmøntes i hvert enkelt land, hvor dette er nødvendigt for at målrette strukturfondsmidler imod bæredygtige projekter. Samtidig opfordres medlemsstaterne til at begynde at forberede sig til den kommende generation af programmer. I den forberedelse bør indgå overvejelser om en større tematisk fokusering på grønne investeringer og overgang til en kulstoffattig og klimarobust økonomi, samtidig med at der sikres en integreret tilgang til bæredygtig udvikling i by- og landområder. Der må i den forbindelse fuldt ud tages højde for de enkelte områder og de muligheder, som findes her.

Til understøttelse af overvejelserne om omprogrammering nævnes i meddelelsen en række forslag til integrering af principperne om bæredygtig udvikling i gennemførelsen af regionalfondens programmer.

Meddelelsen udgives i lyset af den nuværende budgetsituation i EU og tager derfor afsæt i, at der stadig er betydelige midler i medlemsstaternes programmer, som endnu ikke er disponeret, da programperioden løber til og med 2013. I meddelelsen påvises, at ca. 30 % af de 344 mia. EUR, som er blevet afsat til regionalpolitikken for perioden 2007-2013, kan anvendes til aktiviteter, som har en særlig virkning på bæredygtig vækst. Af disse midler er langt størstedelen tildelt programmer primært i de mindst velstående af EU's regioner, som direkte er målrettet etablering af infrastruktur, vandrensning, affaldshåndtering og andre fysiske investeringer. I slutningen af 2009 var 22 % af midlerne til bæredygtig vækst blevet tildelt specifikke projekter, sammenlignet med 27 % af de samlede regionalfondsmidler.

Meddelelsen nævner eksempler, som grundet programmernes størrelser og forordningernes tematiske begrænsninger, hovedsagligt er relevante for de fattigere regioner i EU, som modtager langt størstedelen af de samlede strukturfondsmidler. Eksemplerne vedrører fysiske investeringer i f.eks. "grøn infrastruktur". Parallelt hermed nævnes også investeringer i mere immaterielle aktiver som eksempelvis vidensopbyggende projekter inden for miljøinnovation i små og mellemstore virksomheder.

Danmark har på tidspunktet for opgørelsen i Kommissionens meddelelse målrettet ca. 25 % af de samhørighedspolitiske midler til at fremme bæredygtig vækst, og Danmark er - sammen med Tyskland, Østrig, Sverige og Holland - fremhævet i meddelelsen som de højest scorende på parameteret "bæredygtig udnyttelse af ressourcer".

5. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

6. Gældende dansk ret og forslaget konsekvenser herfor

Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

7. Konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet og beskyttelsesniveauet

Fremlæggelsen af meddelelsen indebærer ikke i sig selv statsfinansielle konsekvenser eller konsekvenser for EU's budget, for samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Meddelelsen er ikke sendt i høring.

9. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter meddelelsens hovedbudskab om, at regionalpolitikken bør spille en væsentlig rolle i at opnå Europa 2020-strategiens målsætning om bæredygtig vækst. Regeringen er ligeledes enig i, at strukturfondsmidler i indeværende programperiode efter omstændighederne kan

anvendes af medlemsstaterne til i højere grad at understøtte dette formål. Særligt innovation inden for det grønne område kan således føre til forbedret ressourceeffektivitet og nye arbejdspladser inden for alle økonomiske sektorer og dermed understøtte væksten i hele EU.

Rammerne for den danske anvendelse af strukturfondsmidlerne blev aftalt i forbindelse med kommunalreformen og fastlægges i Lov om erhvervsfremme, hvorefter regionerne varetager den regionale erhvervsudvikling gennem nedsættelse af regionale vækstfora. De regionale vækstfora er herved tillagt kompetence til at foretage en prioritering af projekter, som ansøger om strukturfondsstøtte inden for strukturfondsprogrammernes rammer. Vækstforaenes prioriteringer tager afsæt i en vurdering af særlige vækstmuligheder og udfordringer i regionen. Herudover gælder de forordningsbestemte rammer for overvågning af programmerne.

De danske strukturfondsprogrammer giver rig mulighed for at understøtte f.eks. grøn innovation i små og mellemstore virksomheder, da de er opbygget således, at miljøhensyn er et tværgående hensyn, når der etableres projekter inden for innovation, iværksætterier, anvendelse af ny teknologi og udvikling af menneskelige ressourcer. Det betyder f.eks. at af to i øvrigt lige innovative projekter, vil det mest miljøvenlige have forrang.

Alle de regionale vækstfora har til dato haft fokus på vækstmuligheder i relation til klima, energi og miljø og har også i deres regionale erhvervsudviklingsstrategier for de kommende år, med afsæt i en vurdering af særlige regionale vækstmuligheder, på forskellig vis sat fokus på områderne.

På miljøområdet er der på EU-niveau udarbejdet et sæt fælles indikatorer, som Danmark anvender, i det omfang det er relevant for de danske projekter. Samtidig viser Kommissionens opgørelse over medlemsstaternes ”bæredygtige udnyttelse af ressourcer”, at Danmark ligger i top i den henseende.

Det er derfor regeringens opfattelse, at rammerne for vækstforas anvendelse af strukturfondsmidler til understøttelse af en bæredygtig vækst er tilfredsstillende.

Endelig lægger regeringen vægt på, at Kommissionens meddelelse ikke præjudicerer de kommende forhandlinger om EU's flerårige finansielle rammer.

10. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Andre landes holdning til Kommissionens meddelelse kendes endnu ikke.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.